

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ అష్టాశీతితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ అష్టాశీతితమః సర్గః ॥

శ్రీరామస్య కుశశయ్యాం దృష్ట్వా భరతస్య శోకపూర్ణ ఉద్ధారస్తేన
స్వయమపి వల్కలజటాధారణపూర్వకం వనే నివాసాయ విచారస్య
ప్రకటనం

తచ్ఛ్చృత్వా నిపుణం సర్వం భరతః సహ మంత్రిభిః |
ఇంగుదీమూలమాగమ్య రామశయ్యామవైక్షత || 2.88.1 ||

అబ్రవీజననీః సర్వా ఇహ తస్య మహాత్మనః |
శర్వరీ శయితా భూమావిదమస్య విమర్శితం || 2.88.2 ||

మహారాజకులీనేన మహాభాగేన ధీమతా |
జాతో దశరథేనోర్వాం న రామః స్వప్తుమర్హతి || 2.88.3 ||

అజినోత్తరసంస్తీర్ణే వరాస్తరణసంచయే |
శయిత్యా పురుషవ్యాఘ్రః కథం శేతే మహీతలే || 2.88.4 ||

ప్రాసాదాగ్రవిమానేషు వలభీషు చ సర్వదా |
హైమరాజతభౌమేషు వరాస్తరణశాలిషు || 2.88.5 ||

పుష్పసంచయచిత్రేషు చందనాగురుగంధిషు |
పాండురాభ్రప్రకాశేషు శుకసంఘరుతేషు చ || 2.88.6 ||

ప్రాసాదవరవర్ద్యేషు శీతవత్సు సుగంధిషు |
ఉషిత్యా మేరుకల్పేషు కృతకాంచనభిత్తిషు || 2.88.7 ||

గీతవాదిత్రనిర్వోషైర్వరాభరణనిఃస్వనైః |

మృదంగవరశబ్దైశ్చ సతతం ప్రతిబోధితః || 2.88.8 ||

బందిభిర్వందితః కాలే బహుభిః సూతమాగధైః |

గాథాభిరనురూపాభిః స్తుతిభిశ్చ పరంతపః || 2.88.9 ||

అశ్రద్ధేయమిదం లోకే న సత్యం ప్రతిభాతి మా |

ముహ్యతే ఖలు మే భావః స్వప్నోఽయమితి మే మతిః || 2.88.10 ||

న నూనం దైవతం కించిత్ కాలేన బలవత్తరం |

యత్ర దాశరథీ రామో భూమావేవమశేత సః || 2.88.11 ||

యస్మిన్ విదేహరాజస్య సుతా చ ప్రియదర్శనా |

దయితా శయితా భూమౌ స్నుషా దశరథస్య చ || 2.88.12 ||

ఇయం శయ్యా మమ భ్రాతురిదమావర్తితం శుభం |

స్థండిలే కఠినే సర్వం గాత్రైర్విమృదితం తృణం || 2.88.13 ||

మన్యే సాభరణా సుప్తా సీతాస్మిఇహయనే శుభా |

తత్ర తత్ర హి దృశ్యంతే సక్తాః కనకబిందవః || 2.88.14 ||

ఉత్తరీయమిహాసక్తం సువ్యక్తం సీతయా తదా |

తథా హ్యేతే ప్రకాశంతే సక్తాః కౌశేయతంతవః || 2.88.15 ||

మన్యే భర్తుః సుఖా శయ్యా యేన బాలా తపస్వినీ |

సుకుమారీ సతీ దుఃఖం న విజానాతి మైథిలీ || 2.88.16 ||

హో హతోఽస్మి నృశంసోఽస్మి యత్ సభార్యః కృతే మమ |

ఈదృశీం రాఘవః శయ్యామధిశేతే హ్యనాథవత్ || 2.88.17 ||

సార్వభౌమకులే జాతః సర్వలోకసుఖావహః |

సర్వప్రియకరస్త్యక్త్వా రాజ్యం ప్రియమనుత్తమం || 2.88.18 ||

కథమిందీవరశ్యామో రక్తాక్షః ప్రియదర్శనః |
సుఖభాగీ న దుఃఖార్హః శయితో భువి రాఘవః || 2.88.19 ||

ధన్యః ఖలు మహాభాగో లక్ష్మణః శుభలక్షణః |
భ్రాతరం విషమే కాలే యో రామమనువర్తతే || 2.88.20 ||

సిద్ధార్థా ఖలు వైదేహీ పతిం యానుగతా వనం |
వయం సంశయితాః సర్వే హీనాస్తేన మహాత్మనా || 2.88.21 ||

అకర్ణధారా పృథివీ శూన్యేవ ప్రతిభాతి మే |
గతే దశరథే స్వర్గం రామే చారణ్యమాశ్రితే || 2.88.22 ||

న చ ప్రార్థయతే కశ్చిన్మనసాపి వసుంధరాం |
వనే నివసతస్తస్య బాహువీర్యాభిరక్షితాం || 2.88.23 ||

శూన్యసంవరణారక్షామయంత్రితహయద్విపాం |
అనావృతపురద్వారాం రాజధానీమరక్షితాం || 2.88.24 ||

అప్రహృష్టబలాం శూన్యాం విషమస్థామనావృతాం |
శత్రవో నాభిమన్యంతే భక్ష్యాన్ విషకృతానివ || 2.88.25 ||

అద్యప్రభృతి భూమౌ తు శయిష్యేఽహం తృణేషు వా |
ఫలమూలాశనో నిత్యం జటాచీరాణి ధారయన్ || 2.88.26 ||

తస్యాహముత్తరం కాలం నివత్స్యామి సుఖం వనే |
తత్ ప్రతిశ్రుతమార్యస్య నైవ మిథ్యా భవిష్యతి || 2.88.27 ||

వసంతం భ్రాతురర్థాయ శత్రుఘ్నో మానువత్స్యతి |
లక్ష్మణేన సహాయోధ్యామార్యో మే పాలయిష్యతి || 2.88.28 ||

అభిషేక్ష్యంతి కాకుత్స్థమయోధ్యాయాం ద్విజాతయః |
అపి మే దేవతాః కుర్యురిమం సత్యం మనోరథం || 2.88.29 ||

ప్రసాద్యమానః శిరసా మయా స్వయం
 బహుప్రకారం యది న ప్రపత్యతే |
 తతోఽనువత్స్యామి చిరాయ రాఘవం
 వనేచరం నార్హతి మాముపేక్షితుం || 2.88.30 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
 అయోధ్యాకాండే అష్టాశీతితమః సర్గః ||